

Maalla Maan tavalla

EKOTEKOJA MAASEUDULLE!

ASUMINEN KULUTTAMINEN YHTEISÖLLISYYS LIIKENNE

EKOTEKOJA MAASEUDUN ASUKKAILLE

Muutto kaupungeista maaseudulle on lisääntynyt viime vuosina.

Ei ihme: yli puolet suomalaisista haaveilee maallemuutosta.

Tämän esitteen tarkoitus on auttaa maalla asuvia tekemään ympäristöystävällisiä valintoja. Maaseudun ekoteot ovat helppoja ja hauskoja ja useimmiten säästävät aikaa ja rahaa.

LÄMPIMIÄ AJATUKSIA ASUMISESTA

Jos energia-asiat unohtuivat taloa tai mökkiä hankkiessa, kannattaa harkita ekoremonttia. Rahat saa takaisin lämmityskuluissa.

KATSE IKKUNAAN

Ikkunat ovat talon heikko kohta, joten niistä on hyvä aloittaa. Ne-lilasiset A-energialuokan ikkunat ovat paras vaihtoehto. Halvemmalta pääsee, kun asentaa ikkunoihin kaihtimet tai paksut verhot.

Valtio tukee ekorempaamista verovähennyksillä vuoden 2009 alusta. Hyvä niin - vanhojen talojen tiivistäminen leikkaisi hiilidioksidipäästöjä enemmän kuin se, että kaikista uusista rakennuksista tehtäisiin matalaenergiataloja.

KLAPIT OJENNUKSEEN

Jos öljy- tai sähkölämmitysjärjestelmä on jo iäkäs, kannattaa harkita sen uusimista uusiutuvalle polttoaineella, vaikkapa puupelletillä toimivaksi. Maalämpöputkien asentaminen käy maalla isojen tonttien ansiosta helposti. Asennus maksaa, mutta jatkossa maalämpö kuluttaa

puolet vähemmän energiaa kuin sähkölämmitys.

Maaseudulla polttopuuta ja pellettejä löytyy usein läheltä. Maksaa vaivan tutustua myös aurinkoke-räimiin ja pieniin tuulivoimaloihin. Parhaat pientuulivoimalat toimivat myös sisämaassa, ja ne saa kyt-kettyä suoraan kodin käyttöön ohi verkkosähkön. Kyläyhdistyksen tai naapuriporukan voimin voi pystyt-tää isonkin propellin.

Puulämmitys on ekologista, mutta takkatulen voi virittää oikein tai väärin. Parin niksin avulla läm-mitysteho moninkertaistuu ja no-kipäästöt putoavat murto-osaan. Klapien asettelu ja päältä sytytys on syytä opetella kerran kunnolla, sit-ten sen osaa. Tähän on hyviä ohjeita (ks. lisätiedot).

EKOSÄHKÖ ON HALPAA

Vihreää sähköä pitäisi tietenkin ostaa ympäristösyistä, mutta har-va tietää että ekosähkö voi myös li-hottaa lompakkoa. Halvin tuulisäh-kö maksoi syyskuun 2008 hinnoilla omakotitalon sähkölämmittäjälle 981 euroa ja kallein sekasähkö 1605 euroa vuodessa. Yksi puhe-linsoitto voi säästää yli 600 euroa vuodessa!

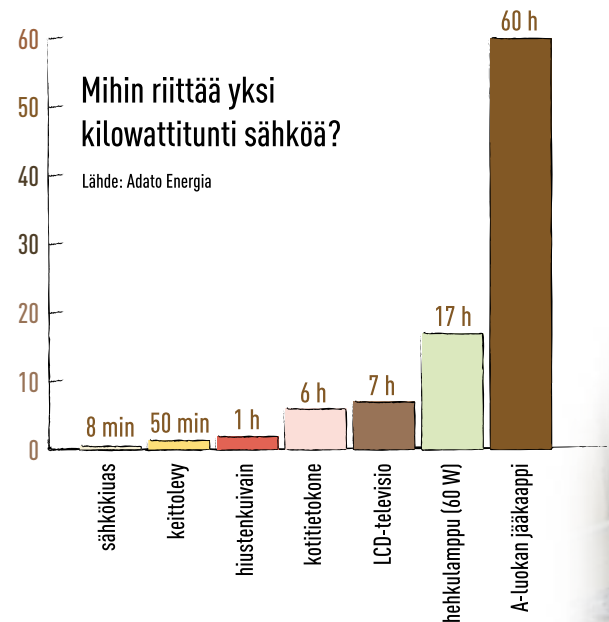
Kaupan päälle henkilökohtaisesta hiilikakusta lohkeaa huikea 14 tonnin siivu joka vuosi. Määrä vastaa 73 000 kilometrin autoilua tai 12 Thaimaan-matkaa. Ekosähköön vaihtaminen on ja pysyy yhtenä kulluttajan suurimmista ekoteoista. (Laskelmassa omakotitalon sähkönkulutus on 18000 kWh/v. Sähkön päästökerroin on 750 g co2 / kWh.)

MUSTAA KULTAA

Vajan takana haiseva tunkio kuuluu historiaan. Moderni kompostori, lämpöeristetty pönttö, on helppohoitoinen ja toimii myös talvella. Uusiokompostori syntyy vanhasta pakastimesta tai tynnyristä. Tuntuu

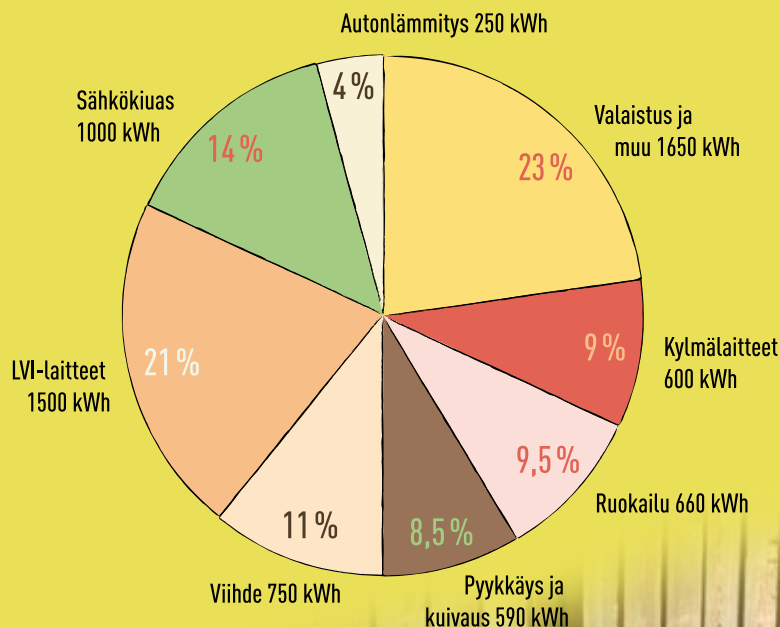
hyvältä levittää kukkapenkkiin itse tehtyä multaa. Samalla ravinteet pääsevät kiertoon ja jätehuollon metaanipäästöt vähenevät.

Jätevesihuolto pitää olla kunnonssa haja-asutusalueilla vuoteen 2014 mennessä. Mainio ratkaisu on kompostoiva kuivakäymälä, joka helpottaa merkittävästi jätevesien käsittelyä. Sopivissa olosuhteissa kimpappuhdistamo naapureiden kanssa on parempi vaihtoehto kuin talokohtainen järjestelmä. Huoltovastuun voi jakaa, ja jätevedetkin puhdistuvat tehokkaammin isossa putsarissa.

Sähkönkulutus 4 hengen omakotitalossa ilman sähkölämmitystä.

Lähde: Adato Energia

Niksejä vanhan talon lämmittäjälle

- tiivistä ikkunat esim. tiivistenauhalla tai liimapaperilla
- ripusta oviaukkoihin ja ikkunoihin paksut verhot
- ujuta foliota patterien ja seinän väliin
- nosta mattojen reunat seiniä vasten
- aseta sytykkeet takkapuiden päälle, ei alle
- pienennä peltiä, kun hiilloksessa ei näy enää sinisiä liekkejä
- tuki kivijalan reiät talveksi ja avaa ne keväällä

Lisätietoa:

Puulämmityksestä: hae verkosta esite "Savumerkit" ja "Pätkittäin puulämmityksestä"
www.energiatehokaskoti.fi
www.sahkonhinta.fi
www.energianeuvoja.fi
www.tts.fi/kodinenergiaopas
www.tuulivoimayhdistys.fi
www.huussi.net

ENEMMÄN RUOKAA JA VÄHEMMÄN ROINAA

Maalla on helppo välttää turhaa törsäämistä, koska kiusauksia on vähemmän. Määrän sijasta kannattaa panostaa laatuun ja ostaa paikallisia tuotteita.

LÄHILEIPÄ ON LUKSUSTA

Monet maatilat myyvät herkkujaan itse tai tarjoavat niitä osuuskuntien ja suoramyyntipisteiden kautta. Kaikki eivät mainosta lainkaan, koska esimerkiksi luomuliha viedään käsistä. Kannattaa pitää korvat auki. Hyvällä tuurilla löytää leipurin, joka tuo höyryävät pullat ja hiivaleivät lauantaiamuna suoraan kotiovelle... Sellaistakin on maalla nähty.

Jos haluaa viljellä osan ruuastaan itse, sopiva maatilkku löytynee likeltä. Laiskempi voi noukkia kymmeniä yrttejä ja luonnon hyötykasveja omalta pihalta ja lähimetsästä.

Mansikat, omenat ja herukat saa halvalla maataloilta, jotka tarjoavat

itsepaimintaa. Paiminta on lystiä varsinkin lasten kanssa.

ILMAINEN LOUNAS

Suomalainen jokamiehen oikeus on maailmassa ihmeellinen harvinaisuus, käytä sitä! Voit liikkua jalan tai pyörällä missä tahansa, paitsi pihoil-la ja istutuksilla, jotka voivat vahingoittaa kulkemisesta. Oikeus poimia kukkia, marjoja ja sieniä kuuluu samaan edistykseen lainsäädäntöön.

Sienet viihtyvät vanhassa metsässä – aivan niin kuin ihmisluo. Parhaita ruokasieniä kasvaa maaliskuusta marraskuuhun. Opettele mieluummin muutama sieni hyvin kuin monta huonosti. Kantarelleissa

KULUTTAMINEN

pyssytteleminen on täysin sallittua.

Paras keino pudottaa ruuan ympäristökuormitusta on vähentää eläintuotteiden kulutusta. Kaikkein ekologisin ruokavalio koostuu kasvituotteista höystettynä luonnonkalalla. Kalastus on hauska ja terveellinen harrastus, ja kaiken muun hyvän lisäksi se vähentää vesistöjen rehevöitymistä.

SAISINKO PUTKIMIEHEN LAINAAN?

Maaseutu on täynnä kirpputoreja ja rompeliikkeitä, joista löytää aarteita pikkurahalla. Etenkin huutokauppoja kannattaa pitää silmällä.

Miksi joka talossa pitää olla oma peräkärry, porakone ja ruohonleikkuri? Kaikki säästävät, kun tavaroita hankitaan kimpassa naapureiden kesken. Kylälle voi perustaa vaihtopiirin, jossa tavaroita lainataan joko ilmaiseksi tai pientä maksua vastaan.

Myös naapuriavulle voi perustaa vaihtorenkkaan. Jäsenet tarjoavat toisilleen vaikkapa ikkunanpesua, lastenhoitoa, housujen paikkausta ja remonttiapua. Tehdyt hommat tilitetään ja vaihdon välineenä käytetään kuvitteellista paikallisrahaa.

Lisätietoa:

www.aitojamakuja.fi

www.ruokapiiri.fi

www.vaihtopiiri.fi

Pusikosta apua pääkipuun.

Pajun kuori sisältää salisiinia, joka muuttuu kehossa salisyylihapoksi eli aspiriiniksi.

- kuivata nuoren pajun kuorta
- jauha kuori hienoksi jauheeksi
- ota 1-2 tl jauhetta ja keitä siitä teetä

Lähde: Piippo, S: Luonnon lääkeyrtit. Tammi 2003.

Perusta luomuruokapiiri!

Ruokapiirissä voit hankkia luomutuotteita kätevästi ja edullisesti.

- kokoa piiriin 10–20 taloutta
- etsi sopivat tuottajat
- avaa pankkitili
- sovi työnjako piirissä ja tilausrytmi tuottajien kanssa

Lähde: www.ruokapiiri.fi

KULUTTAMINEN

YHTEISÖLLISYYS TUO KIPINÄÄ MAALLA ASUMISEEN

JOHANNA SARJAS

Kirjoittaja on Fiskarsissa asuva vapaa toimittaja.

SAUNAN LÄMMITYS aloitetaan aikaisin aamulla. Häkälöylyt heitetään iltapäivällä, jonka jälkeen ensimmäiset saunojat pääsevät lauteille. Kimppasauna tiivistää yhteisöä, ja ympäristön kannalta on järkevämpää lämmittää yhtä suurta saunaa kuin useaa pientä. Kylän yhteinen sauna on minulle yksi tärkeimmistä asioista Fiskarsissa.

Haluamme elvyttää suomalaista talkooperinnettä. Esimerkiksi muutot ja kylälehden jakaminen hoituvat kevyemmin talkoilla. Menemme usein porukalla sieneen, ja syksyisin puristamme omenamehua käsikäyttöisellä puristimella. Yhteisiä hankintoja teemme luomuruokapiirimme kautta.

Juhlien ja tapahtumien järjestäminen luo kyläläisiin yhteishenkeä. Vietämme vuosittain juhannus- ja elojuhlia, joihin tuomme nyyttiketiengessä ruokaa, juomaa, musiikkoja ja ystäviä. Kyläseura auttaa tarvittaessa taloudellisesti, mutta pääasiassa tapahtumat toteutetaan vapaaehtoisvoimin. Joka kylän kannattaisi järjestää ainakin kirpputori kerran kesässä – mukavan tapahtuman ohessa saadaan tavara kiertoon ja uuden ostaminen vähenee.

Kylässämme toimii useita harrastus- ja opintopiirejä. Oppimisen ei tarvitse olla virallista opiskelua instituutioissa, vaan voimme olla reippaita harrastajia ihan itsenäisesti. Ruukissa on monen alan

taitajia, ja työpajoja järjestetään taajaan. Kun harrastukset ovat lähellä, niihin osallistuminen ei vaadi autoa.

Fiskarsissa toimii aktiivinen kyläseura. Kyläseura tai -yhdistys voi vaikuttaa yhteisiin asioihin esimerkiksi laatimalla kannanottoja. Viimeisimmät kannanottomme koskevat järven alitse suunniteltua vesiputkea ja kylän koulua. Kyläseuran asioista tiedotetaan laajalla sähköpostilistalla.

YHTEISÖLLISYYS

YHTEISÖLLISYYS

**FISKARSISSA TEHDÄÄN
YHDESSÄ, JUHLITAAN
JA ELETÄÄN ARKEA.**

**KYLÄ ON IHMISEN
KOKOINEN YHTEISÖ.**

**TALKOILLA JA
NAAPURIAVULLA
PÄRJÄÄ PIDEMMÄLLE!**

Lisätietoa:

www.kylätoiminta.fi

<http://fiskarskylaseura.org>

Lähteenoksa Meri: Viisas
arki – opas yhteisöllisyyteen.

YHTEISÖLLISYYS

LIIKKEESSÄ KAIKEN AIKAA?

Joukkoliikenteen puute on tuttu ongelma maaseudulla. Hallitus lupaa tuoreessa ilmastostrategiassaan, että ”turvataan joukkoliikenteen peruspalvelutaso haja-asutusalueilla”. Kuulostaa hyvältä, mutta odotellessa voi miettiä mitä vaihtoehtoja on jo nyt.

HYPPÄÄ KIMPPAKYYTIIN!

Petäjävedellä asuva opettaja Hanna-Maria Jylhä löysi naapurista kimppekyytikaverin työmatkalle. Molempien työpaikka on Palokassa, reilun 30 kilometrin päässä. ”Puoli vuotta ajettiin peräkanaa edestakaisin, ennen kuin mahdollisuus kimppekyytiin tajuttiin”, Jylhä kertoo.

Kannattaa siis jutella naapureiden kanssa. Kimppekyytejä voi etsiä ja tarjota myös kaupan ilmoitus-taululla ja paikallislehdessä. Kunnantalolle voi tehdä aloitteen kyyti-palstasta, joka toimisi kunnan verkkosivuilla.

Monilla paikkakunnilla palvelee kutsutaksi siellä, missä bussit eivät kulje.

ÄLLIÄ AJAMISEEN

Yllättävän monet asiat voi hoitaa puhelimitse tai sähköisesti. Ja autolla liikuttaessa, bensiiniä ja aikaa säästyy kun tekee asiat loogisessa ketjussa – ei yksi kerrallaan.

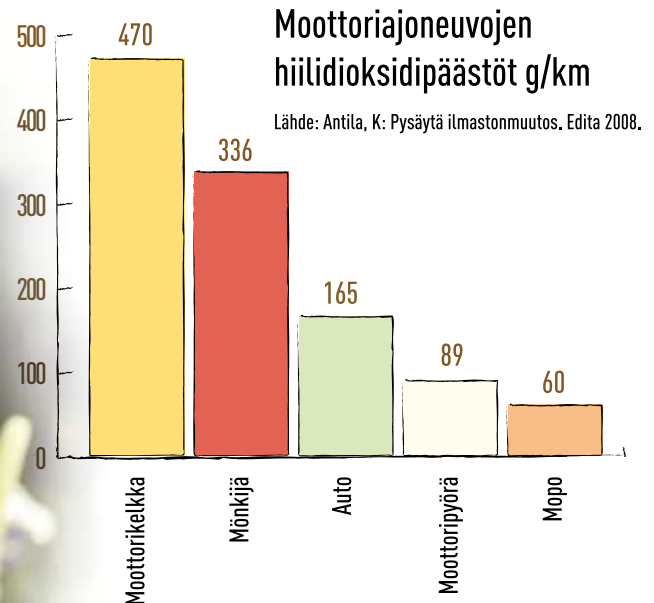
Taloudellinen ajotapa eli älykäs ajaminen hyödyttää pidemmän päälle luontoa ja lompakkoa. Polttoaineen kulutus ja hiilidioksidipäästöt tippuvat 10–20 prosenttia, ja keskivertokuski säästää satoja euroja bensarahaa vuodessa.

Suomalaisten automattoista 45 prosenttia on alle 5 kilometrin mittaisia. Joukkoliikenne voi korvata niistä osan, mutta vielä fiksumpia vaihtoehtoja ovat pyörä, potkukelkka ja hyvät kengät. Mutta onko jokainen

matka oikeasti välttämätön? Voisiko joskus jäädä kotiin löhöilemään? Kiireettömyys kunniaan, maalla se on sallittua!

E-TYÖ ANTAA TYÖRAUHAN

Etätyö eli e-työ säästää matkakilometrejä ja tarjoaa työrauhan. Sitä voi tehdä vaikka päivän tai pari viikossa, kotona tai mökillä. Pomo suhtautuu ajatukseen hyvin, kun hänet vakuuttaa, että työteho paranee. E-työn mahdollisuudet maalla kohenevat jatkossa: valtio on päättänyt tukea nopeiden verkkoyhteyksien ulottamista koko maahan.

Lisätietoa:

www.kimppa.net

www.matka.fi

www.kulku.info

www.easyrider.fi

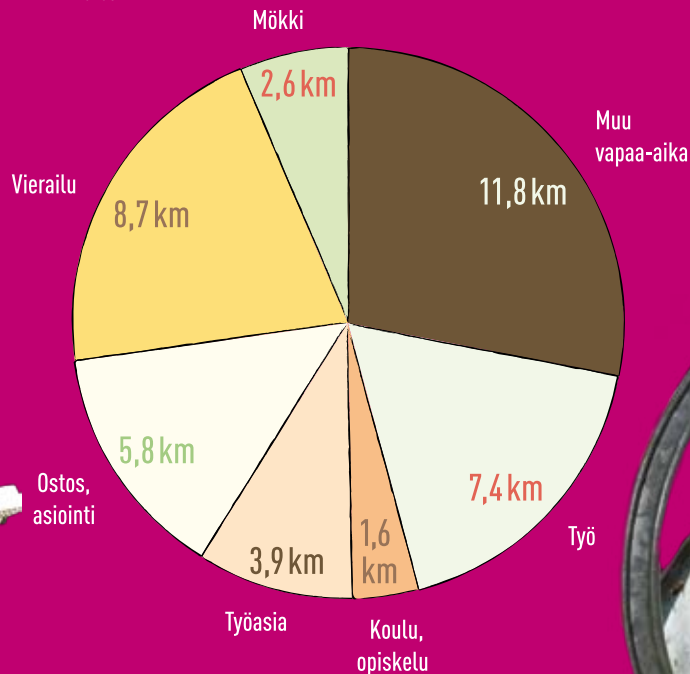
Polkupyörän keväthuolto

- pese pyörä laimealla tiskiaaineliuoksella
- puhdista hammasrattaat ja ketju hammasharjalla
- öljyä huolellisesti ketjun jokainen nivel
- tarkista vaijerit ja jarrupalat
- kiristä ruuvit ja mutterit

Lähde: www.kaventajat.fi

Kotimaan matkasuorite 42 km/henkilö/vrk

Lähde: www.hlt.fi

YMPÄRISTÖ- YSTÄVÄLLINEN ELÄMÄ MAASEUDULLA EI TARKOITA PALELEMISTA EIKÄ PETTULEIPÄÄ!

Lähteet:
Adato Energia, Finnair,
Motiva, TTY, VaasaEng,
Valtioneuvosto, VTT, YTV.

YMPÄRISTÖMINISTERIO
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Maaseutuasumisen teemaryhmä
www.maaseutuasuminen.fi

Suomen Kylätoiminta ry

into

Into Kustannus

logo